

Program koncertu:

Muzyczna niespodzianka w wykonaniu zaproszonych gości.

Czardasza czar czas zacząć! Zapraszamy!

Na ostatni w tym roku koncert zapraszamy wyjątkowo 15 grudnia. Tuż przed świętami Bożego Narodzenia wysłuchamy „I koncertu fortepianowego b-moll” Piotra Czajkowskiego i „Sonaty h-moll” Franciszka Liszta. Więcej informacji na temat organizowanych przez Towarzystwo im. Tadeusza Szeligowskiego imprez znajdą Państwo na stronie <http://www.posm2.poznan.pl/towarzystwo/>. Zapraszamy!

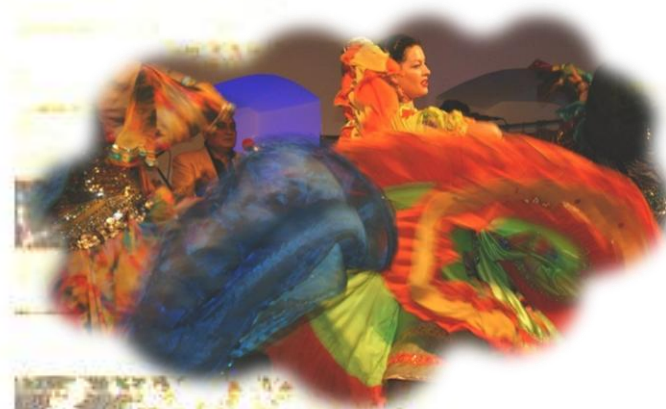
Towarzystwo im. Tadeusza Szeligowskiego w Poznaniu

Tekst i opracowanie: Piotr Jaszczałk

*Towarzystwo im. Tadeusza Szeligowskiego
w Poznaniu*

*Towarzystwo im. Tadeusza
Szeligowskiego w Poznaniu*

Wieczór z czardaszem

*Aula Poznańskiej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I st. nr 2
w Poznaniu*

24.11.2014, godz. 18⁰⁰

Koncert objęty jest patronatem medialnym:

Szanowni Państwo, drodzy Przyjaciele!

Jest nam niezmiernie miło powitać Państwa na kolejnym koncercie zorganizowanym przez Towarzystwo im. Tadeusza Szeliągowskiego w Poznaniu. Tym razem zapraszamy na spotkanie, którego motywem przewodnim będzie czardasz – węgierski taniec narodowy. Zostaniemy więc przeniesieni w połowę XIX wieku, kiedy to czardasz zaczął zdobywać uznanie w całej Europie. Na scenie wystąpią **Mikłosz Czureja** (skrzypce), **Mikłosz Marek Czureja** (instrumenty elektroniczne) – usłyszymy więc artystów, którzy najlepiej potrafią zaprezentować twórczość węgierską. Zanim jednak zostaniemy porwani do tańca, posłuchamy uczniów naszej szkoły.

Czardasz (csárdás) to węgierski taniec spopularyzowany przez wędrujących po całym świecie Romów. Pochodzi on z Transylwanii i składa się z reguły z dwóch części: wolnej *lassan* i szybkiej *friss*. Jego miano pochodzi od węgierskiego słowa „csarda”, oznaczającego karczmę. Na początku grano i tańczono go w gospodach i karczmach, a dopiero później na salonach i w pałacach. Czardasza cechują przyspieszenia, zmiany dynamiczne, rytmy punktowane (przedłużenie wartości rytmicznej o połowę poprzez wstawienie przy nucie kropki) oraz synkopy (przesunięcia akcentu z mocnej na słabą część taktu). Warto tu dodać, że synkopa jest często stosowana w muzyce jazzowej i w bluesie (jako element swingu). W polskiej muzyce ludowej jest ona charakterystyczna dla krakowiaka. Etnomuzykolodzy wskazują, że czardasz powstał z transformacji starszych tańców oraz melodii wykonywanych na terenach Węgier i krajów ościennych. W czardaszu odnajdujemy więc wpływy archaicznych pieśni węgierskich pasterzy, polskiego krakowiaka, ukraińskiej kołomyjki oraz starych tańców słowackich. Czardasz jest tańczony w parach. Posiada wyjątkowo bogaty zestaw kroków i często wymaga stosowania improwizacji. Niezwykle ciekawe są partie męskie, które obejmują kompilację skomplikowanych kroków, podskoków i kłaskania. W oparciu o czardasza powstało wiele stylizacji muzycznych m.in. J. Straussa i F. Liszta.

Kim są Romowie, których błędnie nazywamy Cyganami? Pochodzą oni z Radżastanu z północno-zachodnich Indii. Z nieznanych nam powodów tysiąc lat temu opuścili swoją ojczyznę, co wyznaczyło ich przyszły los – stali się wiecznymi wędrowcami przemierzającymi wszystkie kontynenty. Dzięki badaniom historycznym, antropologicznym i lingwistycznym, wiedza na temat pochodzenia Romów jest coraz większa. Nie wiemy jednak jaką jest genealogia Romów, ani wśród których mieszkańców dzisiejszych Indii należy szukać ich przodków. Wielu badaczy widzi w Romach potomków Domów, wędrownych muzyków. Inni wędrownych kowali (Gadulija Lohar) lub handlarzy bydła (Bandżara). Znana jest też teoria, że Romowie wywodzą się spośród wojowników Dżatów i Radżputów. Badania wskazują, że już w chwili opuszczenia swojej ojczyzny, Romowie stanowili grupę o zróżnicowanej strukturze społecznej. Na kolejnych terenach, wędrujący Romowie zawsze byli obcymi. Aby móc przetrwać, musieli przejmować nowe elementy językowe i kulturowe. Pierwszym etapem romskiej migracji była Persja – stąd liczne zapożyczenia z języka perskiego. Persja, a następnie Armenia i obszar cesarstwa bizantyjskiego, były jedynie przystankami w podróży do Europy. W XII wieku pierwsze tabory zaczęły przemierzać europejskie trakty. Do końca XVI stulecia nie było już w Europie miejsca, do którego by nie dotarli. W XIX wieku, w poszukiwaniu pracy i lepszej przyszłości, fala migracji romskiej rafiła do Ameryki. Obecnie Romowie zamieszkują wszystkie kontynenty świata. Jednak to Europa odegrała kluczową rolę w ich historii. Stała się ojczyzną dla przeważającej części z nich. To tu wykształcili się współczesna romska tradycja, kultura oraz zwyczaje. Romowie stali się więc nieodłącznym elementem europejskiego krajobrazu, a ich kultura integralną częścią europejskiego dziedzictwa kulturowego. Europa okazała się więc dla Romów domem, przystanią, azylem. Przyniosła im również największe tragedie i cierpienia – prześladowania, wygnania, pogromy i w końcu eksterminację. Szacunkowe dane określają aktualną liczebność społeczności romskiej na ok. 12 milionów. Europa jest dzisiaj globalnym centrum romskiego życia kulturalnego, intelektualnego i ekonomicznego.

